

lezers@trouw.nl
Postbus 859, 1000 AW Amsterdam

LEZERSREACTIES

Zomergasten was niet zwaar

Ik las de recensie van Maaïke Bos over de Zomergastavond met Wanda de Kanter (*Trouw*, 28 augustus). Meningen verschillen. Ik vond het een prachtige uitzending. Het ging over existentiële onderwerpen. Sterven en de dood maken daar een wezenlijk onderdeel van uit. Juist omdat dit zo veel aan bod kwam ging het over leven. Dus zwaar?
Miriam Jostmeijer Heiloo

Krachtig en kwetsbaar

Een hartverwarmend interview met Matthea Benders (*De Verdieping*, 28 augustus). Hoe een ingewikkeld bestaan wordt uitgewikkeld en hoe dat een mens onderwijst over God. Moedig, krachtig en kwetsbaar tegelijk.
Marien Grashoff Wildervank

Geen schaamte, maar schuld

Leuk artikel over milieuschaamte (*Trouw*, 24 augustus). Maar ik ben de schaamte wel voorbij. Praten in termen van schaamte heeft mij te veel zachte handen. We doen een appèl op het geweten van degene die zich zou kunnen of zelfs 'moeten' schamen, maar als deze zijn schouders ophaalt, hebben we

het nakijken. Ik bezig daarom liever de term 'stookschuld'. We staan objectief in het krijt bij de natuur, het milieu, minder weerbare groepen mensen, onze nakomelingen. Het is een aanfluiting om onze moedwillige grondstofroof en klimaatverkrachting te willen verpsychologiseren. Ik kom zelf sinds kort tot het zeer ongemakkelijke inzicht hoe stookschuldig ik ben. Ik zoek naarstig hoe ik deze schuld kan compenseren, in de volle wetenschap dat de aarde anders zelf binnenkort bezwaar zal komen maken. Heel terecht.
Felix Punt Eindhoven

Bouw geen nieuwe stad a.u.b.

Stedenbouwkundige Malisz stelt voor drie nieuwe steden te bouwen aan de oost- en zuidoostkant van de Randstad (*Opinie*, 26 augustus). Daar zou bebouwing het minste kwaad kunnen. Ik ben het hiermee volstrekt oneens. Elk stuk buitengebied heeft waarde (groen, rust en ruimte). De voorgestelde lokaties snijden grote delen van het Groene Hart af en zijn grotendeels gelegen op veen. Veen moet vochtig blijven om inklinking en CO₂-uitstoot te voorkomen en dus niet worden toegedekt met be-

bouw. Kijk eerst binnen de huidige stadsgrenzen: verdichting, hoogbouw in plaats van eengezinswoningen en doelmatiger bebouwing van bedrijfsterreinen leveren nog veel ruimte op.
Jacob Carrière Haarlem

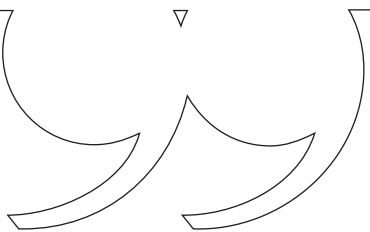
Ik word afgerekend op de Cito

Ik ben het helemaal eens met Walraven en de Vos (*Opinie*, 27 augustus, 'Laat leerlingen actief met een tekst bezig zijn'). Als leerkracht van groep 5 doe ik vaak wat zij voorstellen. Niet te vaak. Ik word afgerekend op de Cito-toets BL (begrijpend lezen): een verzameling lange teksten met negentig vragen.
Hans Aalbersberg Zuidland

Noem Trump 'de grootste'

Willem van Erp stelt voor een crowdfunding te starten om Trump over te halen af te zien van een tweede termijn, 'want voor geld is alles te koop bij hem' (*Lezersreacties*, 26 augustus). Voor Trump is dat denk ik niet genoeg. Als we nu eens aanbieden om als tegenprestatie af te spreken hem 'de allergrootste leider aller tijden' te noemen, dan maken we misschien een kans.
Liebjé Hoekendijk Bussum

UITGELICHT

Iedereen heeft recht op dak boven het hoofd

Staatssecretaris Blokhuys is zich 'rot geschrokken' van de CBS-cijfers over het recordaantal dak- en thuislozen. En terecht. Huisvesting is een van de grondrechten. Woningcorporaties bieden al heel lang onderdak, van oudsher aan arbeiders met een kleine portemonnee, nu vaker aan mensen met een zeer laag inkomen en een zorgvraag. Niet eerder zagen we zo'n grote stroom kwetsbare huurders.

De regering zet echter haar beleid onverminderd voort om het aantal betaalbare huurwoningen te verkleinen. Steeds meer mensen raken tussen wal en schip. Corporaties zetten alle zeilen bij, maar de stijgende belastingen maken het moeilijker om betaalbare huisvesting bij te bouwen en te investeren in de leefbaarheid van wijken. Woningzoekenden roepen het, de gemeenten en corporaties:

Den Haag, maak een keus. En belastingverhoging én de duurzaamheidsopgave én investeren in leefbaarheid is simpelweg niet te betalen voor woningcorporaties. De cijfers over daklozen liegen er niet om, dit raakt ons allemaal. Geef corporaties ruimte om meer woningen te bouwen. Iedereen heeft recht op een dak boven het hoofd.
Sander Heinsman, bestuurder woningcorporatie Portaal

Een geïmproviseerd bed van een dakloze onder een spoorviaduct in Rotterdam. FOTO HH

LEX OOMKES

Sprankje hoop na alle egotrips

Als de zaken die in de afgelopen zomerweken het politieke nieuws beheersten representatief zijn voor de staat van de vaderlandse politiek, dan is medelijden met dit land de enig juiste reactie.

Als je je, zoals mevrouw Femke Merel van Kooten, afscheidt van een partijtje – een splintertje verlaat de splinter – word je nog serieus genomen ook. En als er met modder moet worden gegooid tonen de kersverse hemelbestormers van Forum voor Democratie zich ijverige leerlingen van hun voorgangers van de Lijst Pim Fortuyn. Heel het land wordt uitgebreid op de hoogte gehouden van een 'conflict', dat op de keper beschouwd niet meer is dan twee mensen die elkaar eigenlijk vanaf het begin af aan niet gemogen hebben.

Alsof dit allemaal niet al zware politiek op het scherp van de snede is, was er als klap op de vuurpijl de puberende zoon van de burgemeester van Amsterdam. De drogredenen om zijn gedrag tot landelijk nieuws te mogen verklaren doen een mens huiveren.

De afgelopen weken zijn een prima voorbeeld van waartoe op personen gerichte politiek leidt. Van Kooten kreeg in de fractie van de Partij voor de Dieren kennelijk de ruimte niet om met nog iets anders bezig te zijn dan de komende ondergang van de wereld door de intensieve veehouderij. Vervelend, maar wisten we dat niet al een tijdje van het persoonlijke project van Marianne Thieme? Of was Van Kooten dan wellicht de enige die het niet wist?

Van Kooten zou een sterk argument hebben voor het meenemen van de Kamerzetel als zij een overtuigend verhaal had en aan zou kunnen geven wat zij vertegenwoordigt dat nog niet aan het Binnenhof vertegenwoordigd wordt. Helaas, daar gaat het in de Nederlandse politiek allang niet meer om.

Ook Henk Otten vormt met zijn (voorlopig) twee andere afvallige Forum-politici nu een dertien-in-een-do-

Opkomende partijtjes zijn veelal vehikels voor persoonlijke ambities

zijnpartijtje. Hij wil zich gaan concentreren op meer democratie, minder klimaatbeleid en nog wat andere belangrijke zaken waarvoor al meerdere partijen zeggen op te komen.

Van Kooten en Otten zijn de volgende voorbeelden van de treurig stemmende ontwikkeling dat niet ideeën in de politiek er nog toe doen, maar personen. En de media alles maar volgen en serieus nemen. Hoe lang nog?

Nederland kent een zeer laagdrempelig stelsel. Enkele tienduizenden stemmen en je verovert een zetel in de Tweede Kamer. Dat stelsel is het waard om in stand te houden. Het aloude argument dat dit land nu eenmaal een land is van minderheden en dat het van belang is dat die minderheden ook in de politieke arena gehoord zouden worden, gaat niet meer op. Er is geen unieke inhoud bij veel opkomende partijtjes, het zijn veelal vehikels voor persoonlijke ambities. Laagdrempeligheid was lang een mooi onderdeel van het Nederlandse parlementaire stelsel, maar het verwordt langzamerhand tot de bijl aan de wortel van dat stelsel zelf.

Er is echter hoop. De gevestigde politiek, de kartelpolitiek of welk ander cynisch etiket er op het politieke midden geplakt wordt, kan wel degelijk nog tot inhoudelijke, belangrijke vragen komen. De vraag of, nu de rente binnen afzienbare tijd niet stijgen zal, de overheid voor investeringen in de infrastructuur van de economie niet beter kan lenen op de kapitaalmarkt is een uiterst politieke vraag. Er zitten dermate veel aspecten aan die vraag dat het debat daarover meer dan alleen maar de politieke fijnproevers kan doen opveren.

Geen politiek afscheiding of onverkwikkelijke ruzie tussen elkaar hatende mannen kan daar tegenop.